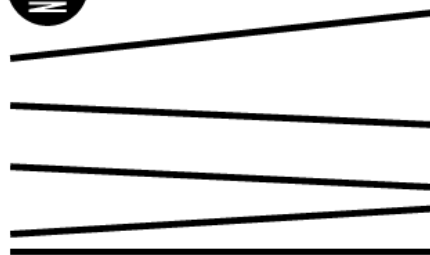

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Riese, Otto.; af Otto Riese.

Hark Olufs besynderlige Avanturer eller
forunderlige Skiæbne i Tyrkiet, : samt
hans lykkelige Hiemkomst derfra til sit
Fædreland, den Øe Amrom i Riber-Stift,
efter hans egen mundtlige Udsigelse for
Merkværdighedens skyld optegnet og til
Trykken udgivet

Udgivet år og sted | Publication time and place: Haderslev : [s.n.], 1796

Fysiske størrelse | Physical extent:

32 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

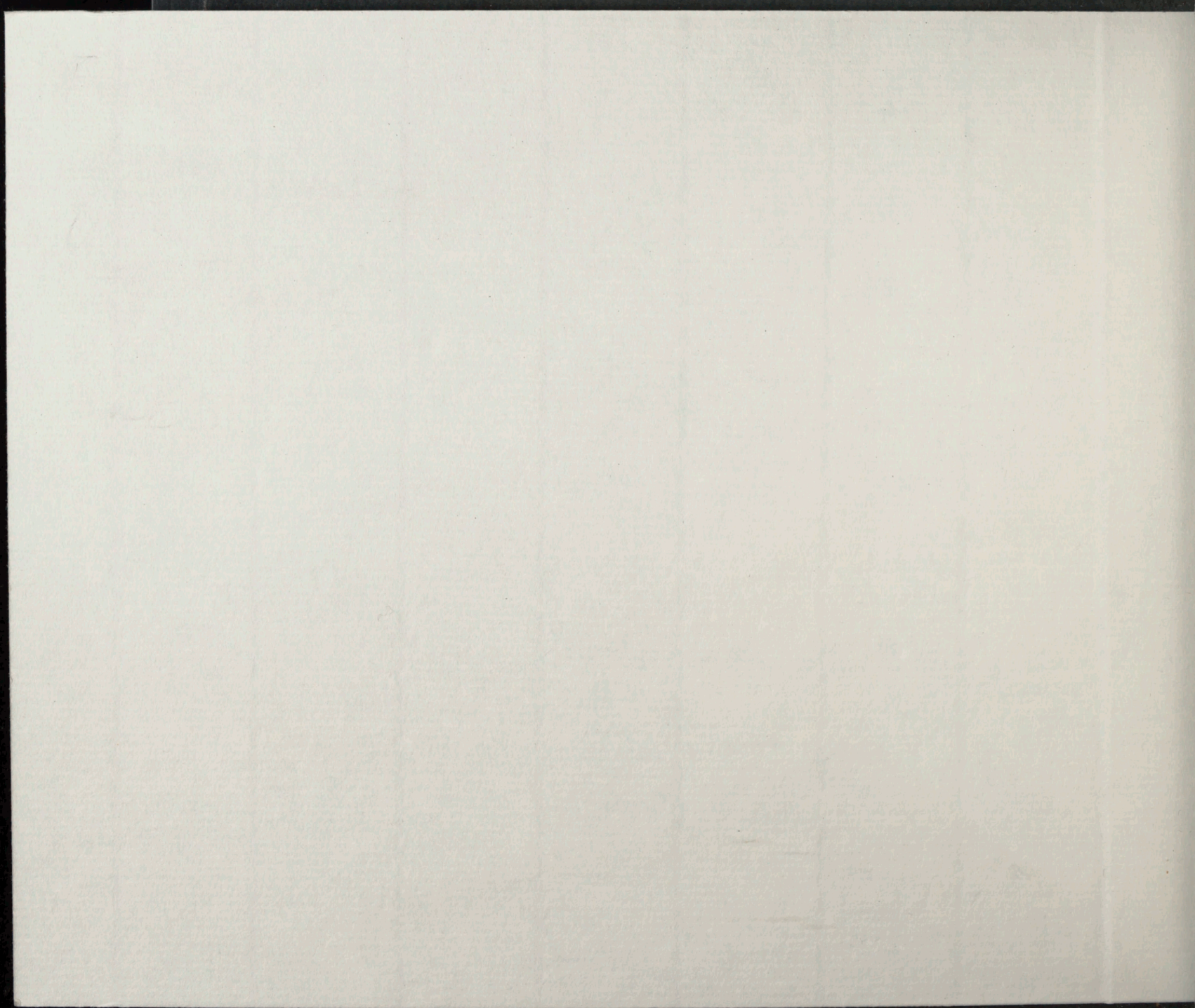

DET KGL. BIBLIOTEK

DA4-D2949

Otto Riese:

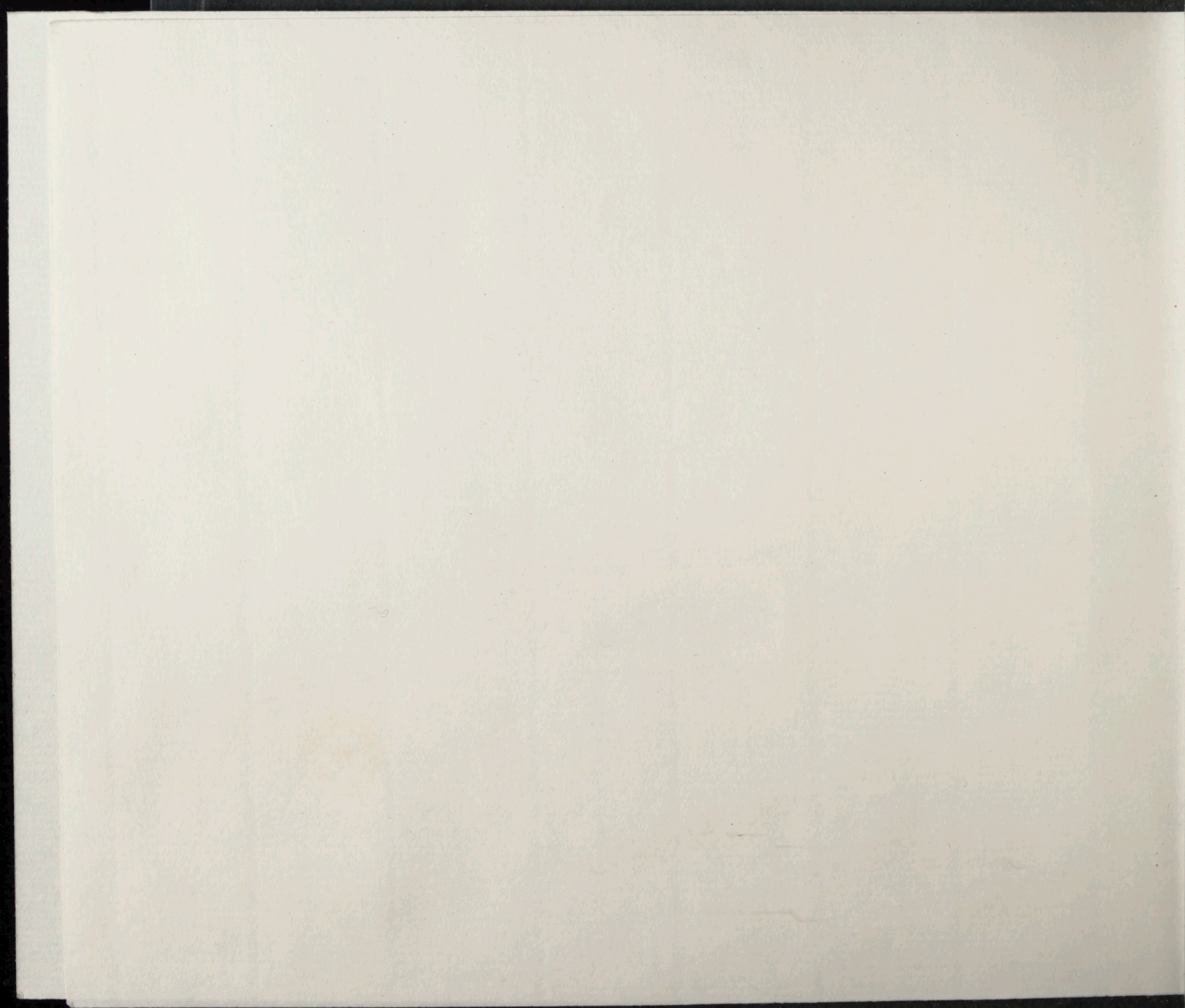
Hark Olufs besynderlige
Avanturer eller for-
underlige Skiæbne i ...
1796

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130002486351

Hark Olsz

befynderlige

Avanturer

eller forunderlige

Skæbne
i Tyrkiet,

samt

hans lykkelige Stemkomst derfra
til sit Fædreland,

den De Amrom i Riber-Stift,

efter hans egen mundtlige Udsigelse

for Merkværdighedens Skyld

optegnet og til Trykken udgivet

af

Otto Kiese,

Sogne-Præst for Agerstou-Menighed, og Provst
i Nør-Rangstrup-Herred.

Haderslev, 1796.

19896

940713

AVERTISSEMENT.

Svadsomhelst om indbemelte Gasnadahl Hark Oluf, udi dette lille Skrift er anført, har ei alleneste sin fuldkommen Rigtighed, men kunde endog langt mere været optegnet, som for dem, som ere ukyndige i de langt fra liggende Landes og Nationers Sæder og Omstændigheder, skulle synes utroeligt. Dette kan endnu af dem, som bleve fangne med ham, blive bevidnet, men især af hans Landemand, som samme gang blev fangen med ham, og i 3 Aar tiende som Slave hos den daværende Bey i Algier, Navnlig Abdie, for Caffé Skienker, og siden blev udløst af Portugiserne, men efter adskillige Fata til Søes, tilsidst har været Capitaine ved det Vestindiske Danske Compagnie, attesteres.

Amrom, den 2 Augusti 1761.

Hark Niffelsen.

763-1906

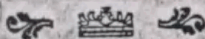

Da det har behaget vor Herre, at føre mig paa en særdeles Maade frem for mange Tusinde andre Mennesker, har man begiert af mig, at de selv samme Hændelser, som mig ere vederfarne, maatte for deres Merkværdigheds Skyld worde forfattet i Pennen, og overleveret til Trykken, paa det at samme efterdags kunde tiene til et Beviis, hvor underlig Gud fører Menneskens Børn, og at han endog kan bære efter sin Velbehag en Uchristens Hierte til Mildhed. *)

A 2

Amro

*) Hark Oluf har en Son, Lorentz Harksen, en Søe-Officer, som alt nogen Tiid har været fra Holland som Capitain.

Anno 1708 den 19 Juli saae jeg først denne Verdens Eys paa den liden Ø, kaldet Amrom, beliggende i Vester-Søen, og henhørende til Nibers Stift i Jylland. Som mine Landsmænds Næring er af Søen, har jeg og betimeligen i mit tolvte Aar været omhyggelig, for at blive en duelig Svemand. Jeg havde paa tredie Aar gjort en og anden Reise, da jeg tillige med trende af mine Landsmænd, Ni- chard Flor, Jens Nikkelsen og Hark Nikkelsen, Jørgen Olsen fra Føhr, og tre fra Elben, maatte see mig fangen af en Tyrkisk Caper ved de Sorlin- giske Øer imellem Engeland, Irland og Frankrige. Det var den 24 Martii 1724, da dette skeede, og derpaa bleve vi førte til Algier. Jeg blev solgt paa Torvet for 1000 Cartuches eller 500 Sdlr., men Dagen derefter overlod mig min Riobmand til en anden med 100 Cartuches Profit. Ved denne Husbond var jeg en 14 Dages Tid. Mit Arbeide var, at bestille et og andet i Haven, item at ind- sanke Morbær-Blade til min Patrons Silke-Drme, og dernæst at bære Vand og at holde Huset ryd- deligt. Men som den Constantinske Bey, ved Navn Assin, havde sin Commissionaire i Algier, for at indkøbe Slaver, fik han Lyst til mig, og min Patron overlod mig til hannem for 450 Styk von Achten. Denne Bey Assin kan agtes som en liden Konge, hvis Hovedstad er Constantine, en anseelig Stad og Fæstning, beliggende efter min Visning 12 Dages Reise eller 60 Mile fra Algier Sønder paa. Saa vidt jeg veed, stod han ikke i nogen Henseende under den store Sultan, men var sou- verain

verain i sit Land. Han var, da jeg kom i hans Tieneste, alt en Herre af en høi Alder, hastig Sind, sund Complexion, han var behiertet, og havde en god Krigs-Erfarenhed, saasom han for min Tid og stedse i min Tid laae til Feldt med sin Armee, da der ofte foresaldt Disputer med hans Naboer. Een Maaned var han dog i det mindste hvert Aar i Constantin. Han havde tvende Fruer, hvilke bleve opvartede af nogle Sneese Betienter, Mand og Qvinder, iblant disse vare 4 Gildinger beskikkede til deres Kammertienere. Han selv lod sig opvarte af 30 til 40 Laqpeier, hvoraf vel Halvedelen vare Renegader, hvilke siden blive aflagte med de beste Betieninger i Landet.

Jeg maae her, førend jeg gaaer videre, med saa Ord melde noget om Landets Egenfaber, der næst om Nationens, og endeligen om min egen Skiæbne. Landet er fuldt af Klipper, hvoraf nogle ere saa høie, at der idelig ligger Sneer der- paa, endskjønt at Landet nedden for Klipperne er af saa stor en Hede, at, naar Camelerne bragte hele Dragter Sneer derfra i Begyndelsen, var dog Sneen næsten bortsmeltet til et Par smaa Klum- per, før de kom til Foden af Klippen. Ellers er Landet meget frugtbart, som frembærer adskillige slags Korn, Druer, Mandler, Daddeler, Fi- gener, Granatæbler, Vandlemoner ic. Dog med den Forskiel, at en Provins er bedre i en, end en anden i andre Ting, og maae der idelig gøres Er- verancer fra alle Steder til Leiren, hvor Kongen opholder

opholder sig med sine Dronninger. Der sendes megen sin Uld, samt Bør og Honning, ud af Landet, at jeg ikke melder om adskillige Slags Uppo: chepper: Bør, item rare Skind af Løver, Tiger og deslige. Om andre Metaller end som Blye op: graves, veed jeg ikke. For dem, som ere fødte i Landet, maae Lusten være sund nok, i det at det er ikke usædvanligt, der at see Folk af 100, af 120 Aar og derover. Man bemerker af og til Jordskælvs og megen Torden, især om Sommeren. Foruden graadige vilde Dyr, som Løver, Tiger og deslige, hvilfe ofte angribe Menneskene, finde Indbyggerne megen Plage af adskillige Slags forgiftige Slan: ger, dog meest af Scorpioner, som i visse Egne findes i saadan Mangfoldighed, at man neppe kan tage en Steen fra Jorden, uden at der ligger een eller to derunder. Dertil komme og de fortrædelige Mng og Fluier, som meget foruroeliger de Sovende.

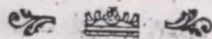
Landet beboes af Tyrker og Mohrer, de sidste kalde baade hvide og sorte. Deres Sprog er ad: skilt fra Tyrkernes, og de kalde det Arabisk, men begge Nationer, som henhøre under foromtalte Bøys Herredomme, kaldes med et Navn Schirk, som vil sige saa meget, som de Folk, der boer Sønder paa. Udi Religionen ere Mohrerne ikke meget adskilte fra Tyrkerne, undtagen noget i deres Ceremonier. Jeg maae og give Tyrkerne i Almin: delighed den Berømmelse, at de ere oprigtigere end som Mohrerne, saa at hvad Dingiængelsen ved: kommer, findes i Almindelighed lige saa megen Er: lighed

lighed iblant Tyrkerne, som desværre iblant os Christne. Udi deres falske Religion ere de nidfiære, og skal neppeligen nogen findes, som forsætliggen handler imod de Ting, som de holde for at være en Mahometaners Pligt. Saasnart det græyer af Dagen, udraabes af et Taarn eller andet høit Sted, af den, som dertil er bestikket, naar han har stukket en Finger i hver sit Øre: Eschet vele j elej lala Eschet enne Mahammet arasu lala ella velun Zelleth, a la hoat warth, a la hoat warth. Derpaa reiser sig hver Mand, og efterat de have toet Hænderne indtil Albuen, Fødderne til Knoglene, rensset Munden og Næsen, og tilligemed Ansigtet strøget med Baghaanden bag Ørene, for: rettes deres sædvanlige Bøn, som skeer 5 gange om Dagen, første gang for Solens Opgang. Ørdene lyde saaledes i det Arabiske Sprog: Al ham di: lola Robbi läiro min rachmana rachim mä: nik jumidin, jäken abeddo jäken astohiim tokino soratin lädino enen dalohiim al ham dilolah robbi läiro min. De ere i den Tanke, at ikke letteligen nogen Tyrk bliver fordømt. Om Christo, som de kalde Eisa, og Jomfrue Maria, som de kalde Lella Maria, tale de med Erbødig: hed; om Dievelen, som om den, der gjør Ont. Deres Omstierelse bliver først foretagen i det 4, 5, ja endog 6 Aar. Svinekiød spise de ikke, ei heller drikker nogen Mahometaner Wiin eller anden stærk Drif, men i Steden derfor enten Vand eller Schorbet, som er Vand kogt med Rosiner, som kan tillaves paa adskillige Maader. Deres Fastes

Dage, kaldet Ramadam, holdes en heel Maaned hvert Aar, da om Dagen intet nydes; men derimod ædes og drikkes om Natten. I de sidste Aaringer kunde min Patron ikke taale at faste, men aad lidet i Smug. Deres Døde indsvøbes i et Klædebon, og legges saaledes i Jorden. Mohrerne anstemme gemeenligen et Klagemaal over deres Døde, da baade Mænd og Qvinder rive sig med Neglene paa Kinderne og i Panden. Naar de gifte sig, faaer Brudgommen ikke sin Brud at see forud; men naar han med sine Gæster paa Høitids-Dagen har ædet og drukket, hvorved undertiden spilles paa et Cithar, føres han i Fruentimmer-Stuen, hvor Bruden tilligemed andre Qvinder foresindes, alle tildekkede over Ansigtet, men hannem er givet et Tegn, hvorpaa han kan kende Bruden. Hende gaaer han da hen til, tager de Penge, som han vil og kan give til Morgengave, i et Tørklæde, giver hende et Slag dermed, og gaaer derpaa bort ind i Sove-Kammeret; hun følger efter; han spørger hende derpaa tvende gange om hendes Navn, men hun svarer ikke, førend han spørger tredie gang. Derefter kaster han Tørklædet med Pengene paa Gulvet, træder derpaa, og gjør sin Bøn. Imidlertid fører hun sig af hendes Klæder, og gaaer til Sengs, og han følger efter. De fleste Qvinder ere meget unge, naar de giftes. I Mad og Drikke leve de Tyrker, som jeg har seet, tarveligen, der frembæres ikke mange Rætter, men mange Slags Frugter fremføres ved Maaltidet. De spise om Morgenen først et Slags Bakfelse, dernæst drikker man Caffe; Thee

Thee æstimeres ikke. Kloffen 10 spises til Middag. Derpaa hviler man nogle Timer, og spises igien om Estermiddagen, ungefær om fire Slet.

Hvad nu fremdeles min Fata vedkommer, da har jeg først halvtredie Aar tient for Laqvei hos denne min Patron, og som jeg i den Tid lærte Lingua Franca, saavelsom ogsaa det Tyrkiske og Arabiske Sprog, efterhaanden og blev drevne i de Ting, som foresaldt, gav Gud mig Næst hos min Patron, saa at han bar altid stor Godhed for mig. Han anbetroede mig det Embede, som der er af megen Vigtighed, kaldet Gassenadahl eller Gasnadi, efter vores Lands Talsmaade Ober-Casserer. Jeg beklædte denne Betiening først i 4 Aar, da min aarlige Løn var 1700 Styk von Achten, foruden det, som jeg eiede af Land, Cameler, Faar og deslige. Tvende Skrivere, som vare stedsse hos mig, beklædte min Patron, men en Snees Betientere, og undertiden derover, lønnede jeg selv. Treende gange om Aaret havde jeg en med Sølv og Guld rigeligen stikken nye Mondur. Foruden denne min Bestilling blev mig endnu et Commando anbetroet af 500 Heste; thi jeg havde endog som Casserer ved en og anden foresaldene Leilighed, efter givne Ordre, vist et Slags Bravoure*), som behagede min Patron, ihvorvel min Tapperhed i Grunden var snarere en Forvoenhed, end et ordentlig Mod og Mandighed; thi jeg var dog ikke

A 5

fornøiet

*) Han havde noget mere som ordinaire Kræfter.

fornøiet i mit Sind, og derfor skjøttede jeg ikke meget derom, enten jeg levede eller døde. End være, at jeg var en anseelig Mand for Nationen, og mange misundte mig min Lykke, saa indsaae jeg selv dog nok Sagen, at jeg, uagtet alt dette, dog var bleven en Slave, og at en liden Forseelse hos en barbarisk Herre, der har Magt at gjøre, hvad hannem selv lyfter, let kunde foraarsage, at jeg blev lige saa dybt fornødret, som jeg var ophøiet, ja, jeg gif hver Dag med mit Liv i min Haand. Disse ommeldede 500 Mand til Hest vare stedse omkring mig, og kunde ansees som min Patrons Liv-Garde. Det hændede sig, at der yppedes en Krig imellem min Patron og en anden, Navnlig Boassale af These, som vel kunde ansees som en liden Fyrste, og tillige var Hovedet for en fornemme Familie. Samme Boassale fik i Sinde, at vilde bemægtige sig et vist Stykke Land, som tilhørte min Patron. Jeg forbigaaer her de smaa Skarmysfeler, som forefaldt, hvilke vare adskillige, i det der dagligen sættes, saa længe tvende Partier ligge til Feldt med hinanden. Hist og her seer idelige Attaqver, man bruger ei heller den Maade, som i vore Lande, med at gaae ordentlig til Verks, men det meeste bestaaer i et fyrigt Angreb. Af disse smaa Debatter, vare følgende tvende de vigtigste: I den første vare vi lykkelige, i den anden derimod havde Fienden en Fordeel. Efterat man havde plyndret paa begge Sider nogle Tusinde af Cameler, Heste, Faar og delfige, blev jeg engang commanderet ud med 500 Heste at recognoscere, og da vi ved den Seilighed

bemær

bemærkede, at Fienden havde slaget sig til Roelighed, resolverede vi at gjøre et Indfald. Samme Lykkedes saa vel, at, da han mueligen tænkte, at vores hele Magt, som gemeenligen var 9000 a 10000 Mand, var tilstæde, tog han Flugten; 52 Hoveder førte vi med os tilbage, derimod havde vi ifflun tilsat 5 Mand. Vi sendte en for i Weien, at give min Patron Efterretning om vores Seier. Da vi ankom, besøel Kongen, at hver, som havde bragt et Hoved med sig, skulde gaae frem og kaste det til hans Fødder i Teltet. Han regalerede dem i Almindelighed med Penge, men mig især bleve adskillige Vres-Beviisninger tillagte, i det de fornemmeste Betientere blev befaleet at opvarte mig, og siden den Dag blev jeg anbetroet at commandere det hele Cavallerie, hvilken Betiening kaldes Lagadi Dejra, eller Dbriste for Cavalleriet; men jeg fik derover manges Had og Misgunst paa Halsen. Det varede ikke længe, før jeg atter skulde gjøre et Forsøg imod samme Fiende, det skeede og, men til min og de med mig Havendes Fortred; thi da Fienden sngtede, og vi satte efter hannem, maatte vi defilere imellem nogle Klipper. Fienden havde belagt Passet med Fodfolk, af hvilken en Deel af vore Folk bleve ihjelskudte, og for en Deel blev Passet afstaaen, som maatte give sig fangne, de andre undskydede og undkom. Ibland de Fangne var jeg, min Hest var skudt under mig, man tog mit Livbælte, og sammenspendte mine Hænder dermed paa Ringen; 45 af vore Folk, som vare fangne, bleve massacrerede, og man var først Sinds paa, at handle ligeledes

ligelodes med os; men da Fienden haabede, at faae en god Ranzion for os, bleve 15 i Live, hvoriblant jeg og fandtes, da dog en af mine Tienere, som jeg havde med mig og særdeles elskede, blev ihjel stukket for mine Dine. Da vi nu vare satte i Forvaring, kom den foromtalte Boallåses Gemahl, hvis Navn var Elgia, ind i Fængslet, tildækket, efter Tyrkernes Maade, saa intet bart saaes af hende, undtagen Dinene og hendes Hænder, som vare efter deres Sædvane braaget malede med adskillige dybt indbidende Farver. Hun var meest kommen i Fængslet af en Nysgierlighed, for at see mig, siden hun havde hørt, at jeg var en Christen. Hun spurte, hvilken det var af os? og efter igien tagen Spørsmaal kastede jeg mig til hendes Fødder, som desuden blev kiendelig nok iblant dem, eftersom de andre Fangers Dine bleve henvendte paa mig, saa og nogenlunde var affkilt fra de andre i Henseende til Farven. Hendes Spørsmåale vare adskillige til mig: Om man i vore Lande troede paa en Gud, der raader over Himmel og Jord? Da jeg besvarede dette Spørsmaal med Ja, gjorde hun den Indvending, at de i Europa tilbade Træ og malede Billeder. Denne hendes Mistanke maa vel have reiset sig deraf, at hun enten havde seet eller og hørt om Catholikerne. Fremdeles: Om vi havde Heste, Cameler, Melk, Olie, Brød og deslige? Endelig gik hun bort, jeg raabte hende efter i en bevægelig Tone med høj Røst, at indlegge en Bøn for mig hos hendes Herre, hvortil hun allene svarede, at jeg ikke skulde saa raabe, hvile

Drd

Drd jeg tog i den Meening, at hun var bleven fortrydelig, men inden saa Timer kom Smeden, som gjorde mig løs. Jeg havde derpaa den Naade, at føres ind for Schey, som betynder saa meget som en Prinds, og mig blev meget Got beviist til min Bederqvælgelse. Denne Schey var en Sonnes Søn af den gamle Boallåse, hos hvilken jeg havde den Lykke at komme saaledes i Ynde, at mig ikke allene blev beviist meget Got, og adskillige Ting bleve præsenterede til min Bederqvælgelse, men endog, at han bad sin Oldesader, at han maatte tage mig med paa Jagten. Da man en Dag et Par Timers Tid over Middag havde ladet Hestene føre lidet tilside, forlystede denne Schey sig med de Herrer, som han havde hos sig, i at skøde til Maals. Da jeg imidlertid stod i nogle dybe Tanker over min Skiebne, og havde ungefær mine Dine henvendt paa Hestene, formenede den unge Herre, at jeg besaae Hestene, og spurte mig derfor, om disse vare ikke nok saa gode, som de jeg havde efterladt i Constantin? Jeg understod mig ikke at besvare hans Spørsmaal, indtil jeg havde udbedet mig den Naade, at maatte sige Sandheden, thi jeg havde alletider hørt, sagde jeg, at det sommede sig ikke, at tale andet for store Herrer, end som Sandheden; berettede derhos, at de Heste, jeg havde seet i Constantin eller i min Herres Lande, nok kom mig saa raske og smukke for, som disse. Han besaaede, at jeg skulde ride paa en af dem, men da jeg ikke syndelig berømmende den, lod han mig prøve sin egen Ridehest. Jeg slankverede dermed

dermed noget lidet omkring, og da jeg bemærkede en særdeles Munterhed hos Hesten, faldt mig strax i Sinde, at mig her var givet en ypperlig, skiont farlig Leilighed at undkomme. Mit Hjerte slog i mit Liv. O! tænkte jeg, om jeg torde! Jeg brød overtroers, fulgte min Drift, gav Hesten af Sporerne, og undrendte. Jeg var alt et lidet Stykke Veis borte, før man kunde tilvisse vide mit Anslag. De raabte paa mig, og strax satte 20 til 30 Mand efter mig til Hest, nogle Skud fæede ogsaa, saa at en og anden Kugle stødte i Sandet ved Siden af mig, men inden 3 Timers Forløb var jeg alt kommet dem for langt af Synet. Om Natten reed jeg, om Dagen fik Hesten noget at æde i Skoven; min Spise blev i den Tid nogen Frugt og et Slags Safar, der voksede i Landet. Jeg tilbragte i alt paa Veien to Nætter og noget over en Dag, da jeg igien til min Patrons største Forandelse indfandt mig i Leiren. Efter en og anden Disput, blev der omsider sluttet Fred imellem min Patron og den omtalte Boassale til Trefes. Mueligen blev denne Fred saa meget mere holden for raadelig, da min Patron bemærkede nogle Bevægelser af den Bey, som residerer i Tunis. Det kom og omsider til en Krig imellem dem, da der blev sluttet en nye Alliance med Boassale og min Patron. Lykken var næsten lige paa begge Sider i Begyndelsen, men omsider fik vi Leilighed, at opholde os med vores Armee i Fiendens Land. Et halvt Aar havde vi været i Gevær med hinanden, da vi omsider kom tilkørt paa Proviant, thi

de

de Cameler, som tilførte os Olie og Brød, bleve bortrøvede af en af min Patrons Uvenner, kaldet Murath, som boede paa de Tuniske Landes Grændser. Denne Mangel nødde os til at fatte en kort Resolution, at angribe Fienden, i hvad Lykke vi end skulde have. Men som Fiendens Magt var større, end vores, endskiont vi aldrig i min Tid havde haft saa talrig en Armee, som den gang, som i det mindste var 40000 Mand stærk, var det nødvendig, at bruge tilbørlig Forsigtighed, og at vide nogenlunde Omstændighed om Fiendens Position. Min Patron og Boassale besluttede, at en skulde udsendes, efter Muelighed at udforske disse Ting, men da man raad slog derover, hvo dertil best kunde bruges, faldt Boassales Val paa mig. Den Christen, sagde han, den Gassenadahl, er god nok dertil. Han vidste, hvorledes jeg havde bortsniget mig tilforn fra hans Sønnes Søn, og vilde helst spille mig igien et Puds, om han kunde. Min Patron, som elskede mig, og derfor ikke saaa gierne vilde paalegge mig saa vanskeligen Forretning, spurgte mig, om jeg havde Lust dertil? Jeg svarede: Her gielder ikke, hvad jeg har Lust til, men hvad Afendi (det er, min naadige Herre) vil befale. Kort, jeg fik hans Ordre, med det Tillæg, om det gik vel, skulde jeg have min Afsked med Ere til mit Fæderneland, naar jeg vilde. Jeg nærmede mig til Guds om Natten til Leiren, som stod tæt hos mig, men før jeg kom derhen, mødte mig nogle Rytttere. Jeg vidste ikke i denne Skynding, hvad jeg skulde gjøre, dog faldt det mig i Sinde, at bort-

Faste

faste min Sabel og mine Pistoler, og at give mig
 ud for en Deserteur, som tillige havde noget vigtigt
 at tale med Kongen af Tunis, om jeg maatte nyde
 den Naade, at føres frem for hannem. Da disse
 vel agtede af mine Klæder, at jeg maatte være en
 af de fornemste Officerer, glædede de sig derover,
 og min Begiering blev efterkommet. Den Tuniske
 Bey kiendte mig strax, spurte derfor: Hvorlunde
 jeg som Gassenadahl og Laga di Dejra, der hos
 min Patron stod i saadan Anseelse, kom til hannem?
 Jeg kyssede hans Haand, udbad mig underdanigst
 hans Beskyttelse, hvis ikke, var det lige meget,
 enten jeg skulde miste mit Liv i hans eller min for-
 rige Patrons Hænder, som jeg foregav at vilde
 dræbe mig, fordi der var Mangel paa et og andet
 i Leiren, hvilken Mangel blev lagt mig til Last, lige-
 som den indsandt sig for min Forsømmelses Skyld,
 endskiønt det var aabenbare, at Murath havde be-
 mægtiget sig vores Proviant. Mit Liv var mig
 imidlertid kiært, om han vilde spare det, forsikrede
 jeg, trøstigen at vilde tiene ham, om han vilde ansee
 mig som duelig dertil. Den Tuniske Bey tæde sig
 heel fornøiet ved min Ankomst, udspurte nøie, om
 det saa havde sig, at der var Mangel i vores Leir
 paa Proviant og Ammunition, som han havde
 erfaret af nogle Deserteurer? Jeg sagde Ja, end-
 skiønt det sidste ikke saa havde sig, thi Lod og Krud
 fattedes os ikke. Ydermere blev jeg tilspurt: Om
 jeg og var findet, at sægte imod min forrige
 Patron? Jeg sagde: Om jeg fik en Hest med
 Tilbehør, var jeg redebon dertil, og det saa meget
 alvor:

alvorligere, siden jeg som en Overløber ikke kunde
 nogensinde vente Pardon hos ham. Det skeede,
 og jeg kan ikke nægte, at som jeg blev saa vel udrus-
 stet og antaget hos denne Herre, blev det mit fulde
 Forsæt, endskiønt det ikke var det tilforn, at blive
 hos hannem, helst da det var venteligt, at den
 Tuniske Armee vilde beholde Marken, og de Con-
 stantinske nødes til, enten med det første at gjøre
 en desperat Attaque, eller og at retirere sig hoved-
 fulds tilbage, for den ommeldede Mangels Skyld.
 Jeg blev ganske vel betroet hos den Tuniske Bey,
 mig blev tilladt at fare omkring i Armeen, og at
 besee Artilleriet, ligesom jeg derved blev nøie ud-
 forsket om vores Armee og Anstalter. Til min
 Fortred ankom paa den tredje Dag nogle Overlø-
 bere, som heel vel vidste, at jeg ingenlunde var i
 nogen Unaade hos min Patron, men dømte, at
 jeg var udsendt, for at udspeide Fiendens Anstalter.
 En Renegade havde hørt, at dette Rygte var kom-
 men for den Tuniske Bey, som altsaa spurte mig
 om Sagens Bestaenhed. Jeg gjorde mig vred,
 og vilde vide, hvo der havde saa talet om mig.
 Han svarede: Nogle af eders egne Overløbere.
 Imidlertid merkede jeg nok, hvad Kloften havde
 slaget, hvorforsø jeg speculerede paa at komme der-
 fra; gjorde altsaa Mine, ligesom jeg vilde vove en
 Dyst imod Fienden; thi denne er deres Naade,
 nu med 100, atter med 200 Heste og derover at
 gjøre et Indfald paa hinanden. Jeg fik et hundrede
 Mand med mig, og satte an med dem; men da jeg
 kom mine Egne saa nær, som mig got syntes, gav
 jeg

jeg et Legn, at jeg vilde overgaae til dem, som da og med Glæde mødte mig, og eskorterede mig til min forrige Leir, til min Patrons store Fornøielse. Nu var jeg i Stand, at kunde give nogle Efterretning om alle Ting, raadte og til, i samme Nat at angribe Fienden, og at falde ind paa den Kant, som han umuelig kunde formode det, nemlig ved at komme bag paa hannem. De Constantinske vare nok saa gode Soldater som de Tuniske, dertil kom Møden, som tvang os paa den ene Side, og Haab om Bytte og Proviant i Overflødighed paa den anden Side. End mere, min Patron havde udlovet visse Belønninger for visse Ting, de kunde bemægtige sig af Fiendens, s. E. for et Stykke 1000 Rdlr. og saa fremdeles. Det kom, kort at fortælle, til en Hoved-Bataille, som lykkedes saa vel for os, at bore Folk, efter nogle Timers Forsøb, forjagede Fienden, og fik den fiendtlige Leir til Bytte. Men i denne Trefning kom min Patron fra sin Hest, og som jeg gemeenlig holt mig næst ved ham, offererede jeg hannem min Hest, i den Tanke, at jeg og, naar han først var i Sadelen, vilde springe bag paa; men os pådkom saadan Trængsel, at det blev mig ikke muligt, dog holt jeg endnu ved Halen i det Haab, at jeg derved kunde trække mig igiennem. Men som jeg var corpulent og tung til Fods, maatte jeg slippe løs, og var ingen anden Raad for mig, end at kaste mig paa Jorden iblant de Døde. Den ene Haand lod jeg ligge udstrakt, den anden laae over mine tvende Knive, som Tyfkerne bære paa Brystet. Da jeg

nogen

nogen Stund havde ligget i den Positur, hørte jeg, at en sagde til den anden: Her finder jeg en propre Mondur, den maae jeg vist have. Han stod af sin Hest, begyndte at løfte paa mig, for at kandre mig omkring; men i det samme greb jeg fat paa ham med den ene Haand, gav hannem et Knivslag i Brystet med den anden, saa at han gav et stort Brøl af sig, og jeg ikke et mindre, thi jeg fandt mig saa bespændt, at, om jeg ikke var kommen til at raabe, syntes mig, jeg maatte døe. Den Dødes Hest tiente mig altsaa dermed at komme fra Balpladsen, hvorpaa jeg atter foresandt min gamle Patron.

Disse Avanturer vare de fornemste af dem, som foresaldt i Krigs-Handelser. Hvad andre sinde Debatter anlanger, da findes de alt for vidt løstige at anføre, thi mange har jeg efter Ordre massacereret, mange og uden Ordre, i det mig i de sidste Alaringer alting blev anbetroet, saa jeg havde fuldkommen Jus vitæ et necis. Min Patron blev gammel, og saae helst, at Tingene bleve afgjort ved mig. Mangen gang, naar han om Middagen lagde sig til Hvile, var en eller anden Execution paa de Straffældige fuldført, inden han vognede. Ibland dem, som jeg efter Befaling har dræbt, ligge mig tvende Muurmestere allermest paa Sindet. Tvende gange fik min Patron i Sindet i min Tid, at lade en anseelig Deel Ducater indmure i et Taarn. Da Muurmesteren var betalt for hans Umag, havde jeg Befaling, at, naar han gik for mig

B 2

mig ned af Trappen, skulde jeg brække Halsen i tu paa ham, som jeg og maatte gjøre, hvis jeg ikke vilde sætte min til. Hertil havde min Patron tvende Marsager; den ene, at Stedet, hvor Pengene laae, kunde blive dulgt; den anden, fordi Tyrkerne ere i den Overtroe, at dens Siel, som er myrdet, ligesom svever eller vaager over Slatten, at ingen uden Eiermanden kan faae den. Saa aldeles kan Satan bemægtige sig et Menneskes Hierte, naar det bliver indtaget af en eller anden Hoved: Læst. Følger nu, at jeg og melder noget om andre Merkværdigheder.

Det hendede sig i min Udlændigheds: Tid, at jeg havde den Fornøielse, at see 5 Europæer, hvilke vare udsendte af Kong Augusto i Polen, for at erkynde sig om de Africaniske Landes Beskaffenhed. Den fornemste af dem var Doctor Johannes Hebenstreit, der var og med i Selskabet en Urtegaards: Mand, som var fød paa Alsen, og samme var mig for Landsmandskabs Skyld saa meget angennemmere; den siette var, saa vidt jeg veed, død paa Reisen. Min Patron betede sig heel høflig imod dem, og befalede, at jeg skulde gjøre Anstalt, at intet manglede til deres Forplegning. Det var mig en Glæde, at kunde forære Doctoren nogle Sølv: og Guld: Mynt, som vare, saa vidt jeg veed, Romerske, endskønt de vare fundne i min Patrons Lande. Han fik og adskillige Hude af Løve, Tiger og deslige. Urtegaards: Manden var jeg behjælpelig i at faae adskillige Bexter, Rødder og Blomster samlede.

samlede. De sidste bevarede han i en egen Bog imellem graae Papiir. Doctoren var nogle Mile bortreist, at besee en gammel forfalden Bygning, hvoraf findes adskillige i Landet, og kiendes endnu, at de have i deres Tid været kostbare nok. Ved denne Bygning fandtes nogle Stene, hvorudi var indhugget i gamle Dage Latinske Bogstaver. Da min Patron ved mig lod spørge, hvad Mart Doctoren havde forefundet sammesteds, blev han nem givet til Giensvar, at Doctoren havde fundet sig ved disse Inscriptioner saa fornøiet, som om han havde fundet nogle 100 Ducater. Derover loe han hierteligen, sigende: O hvad ere de Christne store Gieffe! Jeg veed visseligen, at den gode Doctor gierne skulde have betalt mig min Tieneste, men jeg behøvede ingen Penge, længtes dog at see en Endsk gudelig Bog, thi mine Forældre havde havt den Omhyggelighed for mig, at jeg lærte at læse og skrive, før jeg kom paa Søen. Mit Ønske naaede jeg, thi saa snart Doctor Hebenstreit var kommen til Saren, forsendte han Speners Reise: Postil over Livorno og Algier til Constantin, med sit Navn for i beskreeven, tilligemed et Ønske om min Befrielse. Samme Bog har jeg endnu i min Forvaring med mig ført til Amrom, til hans Thukommelse. Han havde en Bog med sig, hvorudi adskillige Benner og Belyndere havde skrevet deres Navne, samme præsenterede han mig, i den Henseende, at deri blev tegnet mit Navn og Fødested.

Otte Aar havde jeg været i Africa, da min Patron besluttede, at anstille en Caravane til

Mecca i Arabien, som Tyrkerne holde hellig, fordi deres Prophet Mahomet der er fød; samme Caravane eller Reise: Selskab bestod ungefær af 6000 Mand, men af dem reisede de 4000 paa egen Betkostning, men de 2000 paa min Herres. Det besværligste paa denne Reise var, at mange Steder Vandet ville feile, som derfor maatte føres med os paa Cameler i store Læderflasker. Undervejs paa denne Side af Mecca, kom vi til det Sted, hvor Hager i fordum Dage har været med hendes Søn i Rød for Vand. Brønden, som helligholdes og foreviges der, kaldes paa deres Sprog: Ilme Sim Sim. Tretten Maanedes gik forbi, før vi fik samme Reise fuldendt. Min Patron blev for saadan ved denne Reise bevist Andagt beæret med det Tilnavn Harje, det er: den Hellige. Naar han havde sin Andagt i Moscheen eller Tyrkiske Kirke, blev mig hans Sverd og Pampuscher eller Tøfler anbefalet at bære til hans Udkomst. Nogle Tider derefter blev stiftet Egtteskab imellem en af min Patrons Slægtinger og Kongen i Marocco. Jeg blev beskikket med andre flere, at føre denne Prindsesse didhen, men havde lige saa lidet den Ære at see hendes Ansigt, som nogen af min Patrons Friere, uagtet jeg i saa mange Aar var i hans Tjeneste. Hun blev baaren af en Cameel, hvorpaa var brygt et lidet Skjul, som paa en Portechaise, og selv var hun idelig tildekkt over Ansigtet. Kongen i Marocco, hos hvilken jeg gjorde min Opvartning, var samme gang Sidim Mohamet, Mula Debbi, de sidste tvende Ord høre til hans Titul, og

og vil sige saa meget, som: Herre over Guldet. Jeg var og med nogle Folk commanderet ved den Drøg for Dran.

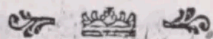
Nogle af de notableste Ting i Landet, hvor jeg var fangen, agter jeg følgende at være: Der findes en Steen, beliggende imellem Algier og Constantin, som er af temmelig Størrelse, samme har uden til og inden i en grøn Farve. Naar noget pulser verifères og indtages af den Steen, sige de, at den curerer Feberen. Samme kaldes paa deres Sprog: Hetjar Sidna se Eisa, den Herres Christi Steen, thi man har en Tradition, at den Herre Christus paa det Sted har hvilet sig med sine Discipler.

I en stor Landsby, kaldet Dimgaus, skal nogle ligge begravne, som de kalde Syv: Sovere. Naar noget er staalet, føres den Mistænkte derhen over disse Graver, da han svarer, at, om han er skyldig, han ikke maatte gaae derfra, uden at tage Skade paa Hoved, Arm, Been eller deslige, da det aldrig (som Tyrkerne sige) slaaer fejl, at jo den Skyldige tager Skade.

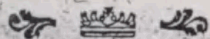
Endnu forunderligere har det sig med nogle Folk, som hist og her opholde sig i Landet, som kan ansees som Tyrkernes Geistlige. Disse kaldes Maraboth, ved dennem udrettes, hvortil jeg selv er Vidne, forunderlige Ting, om ved Dievels Kunst, veed jeg ikke. Jeg har selv seet, at de ved deres blotte Aande have optændt Ild, for

for Exempel, sat Ild paa en Pibe Tobak ved at aande derpaa; saa var jeg og overværende, da følgende Historie tildrog sig: Den ene af min Patrons Fruer fik en Hævelse over Maven, som af en Vattersot, en Maraboth blev hentet og spurt til Raads, samme fik en af hendes Kammer-Piger hentet, og da han havde sat et Kobber: Fod paa Gløder, og kast en Deel Virak derpaa, tog han Kammer-Pigens Haand, befalede, at hun skulde holde den over Røgen, efterat han havde gjort en Kreds i Haanden med Bomuld, og øst noget Olie midt i den Kreds. Derpaa begyndte Maraboth at pladre mangfoldig og med megen Heflighed, og det kom mig for, at der vare mange fremmede Ord af allehaande Sprog blandede tilsammen; vist nok er det, at jeg intet kunde forstaae af alt det, som han med høi Røst fremsøgte. Han spurte imellem, om hun saae noget i hendes Haand? Hun svarede Nei. Derpaa begyndte han paa ny med samme Heflighed, da hun omsider raabte: Jeg seer mange Folk. Han spurte: Hvad for Folk? Hun svarede: Fornemme Folk, som vil holde Divan. Han siger: Spørg dem ad, hvad Fruen skader. Hun: De sige, at hun har været paa et ont Sted, hvoraf hun har taget Skade. Han: Spørg, hvad Raad man har at bruge. Hun: De sige, man skal tage de og de Urter, og laage dem, deraf skal hun drikke, og med de Ting skal hun bade sig. Det skeede, Fruen blev sund, men Kammer-Pigen faldt i Alsinagt, og blev som død bortført, kom og ei til sig selv i de første 24 Timer. Nogle Læder derefter

derefter spurte jeg hende: Om hun ei havde hørt og seet noget? Hun svarede, at hun vidste ikke af nogen Ting at sige, undtagen at hun i min Patrons, en Maraboths og min Nærværelse havde holdet hendes Haand i en Røg, som Maraboth havde anrettet. Mange slige Ting skee ved disse Folk, som for Exempel: At de kan jage Armen ind i Livet paa en Hest, saa at den er blodfarvet, naar de drage den ud igien, at tale derefter nogle Ord, og strax derpaa at lade Hesten saae at æde og drikke, da derpaa aldeles intet kiendes. De vise igien det, som er staalen, og hvad mere saadanne Ting kan være. Nogle af disse Folk gaar i smukke grønne Klæder, som de sige at stee Christo til Ere, thi de formeene, at denne Farve behager ham, i Henseende til den foromtalte grønne Steen. Nogle derimod ere iførte i heel ringe Klæder. Der findes og et Dyr i Landet, kaldet Dyp, som nærer sig meest af vild Honning, og har nogen Liighed med et Sviin. Om samme underlige Dyr have Tytterne den Meening, at det tilforn har været en Maraboth, eller at en Maraboths Siel er faren deri. Aarsagen til denne deres Præsumtion er denne, at Dyret har den Maade, at, naar man flyer det et Brev eller et Blad af en Bog, tager det Papiret i de foreste Fodder, og holder det for sig, da det begynder at pladre mangfoldig, ret ligesaa: dan som det kunde læse, og naar man vil tage Papiret fra det, bliver det vred, og river det i Stykker.

Men jeg kommer igien til min egen Historie, og især til min Løsgivelse, som fulgte ikke længe efter den sidste Krig med Tunis. Min Patron havde givet mig sit Løfte derom, saa indlagde og en af den Bey til Algier hans Betienter Forbøn for mig.

Samme var hans Gassenadahl, og derhos hans Søster-Søn, og siden min Vortreise skal han være bleven Bey eller Konge til Algier, hans Navn var Ali Goje. Han forestillede min troe Tieneste og adskillige Expeditioners lykkelige Udsald. Det var og paa den høie Tid, da min Dimission mig blev accorderet. Min Patron havde alt opnaaet det 95 Aar, saa at jeg hver Dag maatte formode en Forandring, ved hvilken det havde seet slet ud for mig, helst da de, som meest have været i Naade, pleie meest at blive plagede for Penge af den følgende Regent, og naar hans Begierlighed er umættelig, pines og plages de ofte til Døde, af hvilke de søge at udpresse større Capitalier, end de kan bringe tilveie, og var ligeledes Gierrighed noget nær min Patrons Hovedsyde, skönt jeg ikke kan laste ham for Harrighed. Vel havde jeg i Sinde, at slye til en af mine naadige Fruers Broder, naar noget Dødsfald skulde paakomme, som jeg havde lovet, at føre hans Søster til, om det nogenlunde var mig mueligt; jeg havde og anbetroet hannem 1000 Ducater i Forvaring, men som jeg ikke biede saa længe, fortrød det mig ikke, at lade dem i Stikken. Afienem før jeg drog fra Constantin, havde

havde jeg endnu adskillige Discursus med min Patron, og som der i det samme hørtes en Larm i et Telt ikke langt fra min Herres, spurte han, hvad der var paa Færde? Jeg svarede, at det var Mohrerne, som beklagede en Embedsmand af deres Nation, som var død. Ja, sagde han, han er nu vel deran, men du, hvorhen tænker du? See! du reiser nu herfra, du gaaer bort, og dør i Dag eller i Morgen, jeg tager ingen Deel i din Fordervelse, den være paa dine Skuldre, thi jeg haver raadet dig til dit Gavn, dit Ansvar vil derfor blive større, efterdi du haver haft Leilighed, frem for dine Medchristne, at blive en Muselman. Dagen derefter, da jeg var reisesærdig, gik jeg til min Patron, kyste paa hans Haand, sigende: Afendi! jeg takker for det Brød og den Salt, jeg nu næsten 12 Aar annammede af Eders Hænder, udbeder mig Eders Belsignelse, og om Forladelse for de Ting, hvorudi jeg maatte have forseet mig. Hans Svar var dette: Jeg takker dig, Capitain, for din Tieneste, og har jeg gjort dig imod, du ligeledes giver mig det til. Ved de sidste Ord saldt jeg i Graad, og omfavnede hans Kne; men han reiste mig op, da den gamle Herre, i det at Taarene fiendtes paa hans Kinder, lagde sin Haand paa mit Hoved, sigende: Far med Gud! Tag dig vel i Algt for stærk Drik, for Vindfolk og for Jyderne i Algier, at de ikke lure dig dine Penge fra. Derefter meddeelte han mig et Pas paa Pergament, som jeg kunde forevise i Algier. Da jeg der ankom, spurte mig den der daværende Bey, hvor længe

længe jeg nu havde været i Constantin? Jeg svarede: Næsten i 12 Aar. Vel, sagde han, nu kan du vel tiene mig lige saa længe. Da jeg dertil svarede, at det skulde være agtet af mig for en Raade, at opvarte saa fornemme en Herre, sagde han: Du meener det ikke, og lagde et lidet Skieldsord dertil; men gav mig dog saa meget som 7 Rirdaler i Guld, og meddeelte mig en Passeport uden Betaling, som ellers kunde have kostet mig 70 Rirdaler, sigende: For din Herres og din troo Tienestes Skyld, forlanges intet. Men da han vendte sig til en anden Herre, som var hos hannem, sagde han: Er det ikke en Spot for os? Vi forhverve de Christne med vores Blod, og derefter lade vi dem gaae af Landet med vore Midler. Thi det var hannem bekendt, at min Herre havde ladet mig beholde, hvad jeg der eiede, ihvorvel jeg kunde have bragt mine Midler langt høiere ud, om jeg ikke i saadan Skynding maatte nødes til at sammenstanke dem, da mange Ting maatte sælges for halv Værd. Følgende Historie blev mig der fortælt: Fire eller fem Slaver i Algier havde overgivet sig med hverandre i Stilhed, at forfærdige en Vaad, dermed at undslippe til de Christne Lande. En af dem gjorde den Afstale, at de den Aften, som de tænkte at undslippe, skulde møde med Vaaden hos en vis Have, som hans Patron eiede, gav dem og et Signal, at være parat, at indtage den Person, som han ved en Løgte vilde tilføre dem. Imidlertid blev et Solvmynt borte for Patronen; Slaven blev beskylt derfor, mueligen ei

et uden Aarsag, da han dog nægtede, derom at være vidende, men sagde, at han havde lært en Kunst i Europa, at kunde vise igien, som han foregav at skulde ssee om Aftenen. Han førte til den Ende Patronen med sig i Haven ved en Løgte, og gav for, at det Staalne der skulde findes. Da han havde ført ham omkring, kom de omsider til det Sted, som de andre vare. Her, sagde han, skal det findes; da hine bemægtigede sig Tyrfen, og førte ham med sig til de Christne Lande,

Min Hiemreise faldt over Marseille, Lion, Paris og Hamborg. I Paris saae jeg endnu min forrige Hest, paa hvilken jeg var undviget fra Boas's Aale, thi den blev solgt af mig til den Franske Consul i Algier, fra hannem kom den paa Kongens Stald. Da jeg kom til Hamborg, mødte mig min Fader Oluf Jansen, som endnu er i Live, og som treende Aar tilforn havde bortsendt 800 Markk. til min Rantion; men da han efter Kiobmandens Skrivelse kom til Hamborg, for at afhente mig, maatte han til sin store Sorg fornemme, at man havde taget feil, om ikke i Navnet, dog i Personen, da en Soldat af Bremen for den Penge Summa var bleven løsgiven. Min Faders Penge vare borte, og hans Søn ligesuldt i Tyrfiet; dog som han fort derpaa sit Brev fra mig, om min Velstand, og om Haab til min visse Forløsning, gav han sig nogenlunde tilfreds. Hans Haab blev opfyldt, da jeg Foraaret derefter ankom, og han atter indsendt sig i Hamborg. Men saa lidet som han

Han kunde kiende sig ved den forrige, saa lidet torde han nu kiendes ved mig. Han havde ikke seet mig, siden jeg var en Dreng af 14 Aar, og nu var jeg velvoren, derhos corpulent, og iført i propere Klæder. *) Jeg kom da med Helbred og Fornøielse til mit Fæderneland igien, næsten om den samme Tid, jeg for 13 Aar siden er bleven fangen, og bragte af rare Klæder, Meubler, og i rede Penge stikkelige Midler med mig, som jeg med min Patrons Forevidende havde taget med mig udaf Tyrkiet. Mit Skrivertoi af Sølv graveret og med Guld indlagt, item tvende store Knive, ligeledes med Sølv Hefter og med Guld indlagt, som tiente som et Par Dolker, og begge Dele bæres paa Brystet, handlede mig den berømmelige Professor Møller af Glensborg af, **) som gjorde mig den Ære, at besøge mig paa Amrom. Han fik og en rar Steen af mig, hvoraf Sultan havde foræret min Herre et Par; samme havde jeg ofte betient mig af imod Forgift, særdeles imod Scorpion-Sting, naar jeg med nogle Draaber Vand rev deraf noget paa en Bæde-Steen, og opslikkede det Afrevne, som da saae ud som Mælk. Stenen var af Størrelse som et Due-Eg, haard, og af Ansæelse som Allun. I Tønder havde jeg den Naade,

*) Det kom mig fremmed for, da jeg saae ham første gang i sine smukke Klæder, med bare Been i et par Tyrkiske Hamscher, og at han lod Røgen af Tobak gaae igiennem Næseborene.

**) Skal nu findes i Konst-Kammeret.

Naade, at blive salig Kong Christian den Siette forestillet, som allernaadigst lod Sig befalde, at høre, noget om de Ting, som havde tildraget sig med mig. Kan jeg da end ikke ligne mig selv ved Joseph, i Henseende til min Ufkyldighed, dog nogenlunde i Henseende til min Lykke, og har min gamle Fader havt noget af Jacobs Skiebne, saavel i Henseende til hans Sorg som til hans Glæde over mig, da han lige saa lidet som han før kunde troe, at det gik mig saa vel, ei heller nogensinde tænkte at see mig mere. Abrahams, Isaacs og Jacobs Gud, som haver opholdet mig iblant mange Jarligheder indtil denne Dag, give mig sin Naade, at hans Frygt maae være for mine Dine, og at jeg med Joseph maae vogte mig for alt det Onde, som hannem er imod, og tilbringe Resten af mine Dage i Roelighed, Troe og Tillid til hannem, afskildt fra denne forfængelige Verdens Tummel og Uroe!

Dver

Over velbemeelte Gasnadal Hart
Olufß Grav er en finuf Steen op-
reist, hvorpaa findes følgende
Opkrift:

In Türken-Land ein großer Held
Ruht sanft auf Amroms Christen-Feld.

Als seliger Hart Oluf, so auf Amrom 1708
den 19 Juli geböhren, ist er in seinen jungen
Jahren 1724 den 24 Marti von den Türkischen
Seeräubern von Algier gefangen. In der Gefan-
genschaft hat er dem Türkischen Bey zu Constantin
als Gasnadale 11 1/2 Jahr gedienet, bis ihm endlich
dieser Bey 1735 den 31 Oct., aus Gewogenheit
zu ihm, seine Freiheit geschenkt, da er denn das
folgende Jahr 1736 den 25 April glücklich auf sei-
nem Vaterlande angelandet. Ist 1737 in die Ehe
gegeben mit Antje Harten, so sich nun nebst 5
Kindern in dem betrübten Wittwen-Stand befin-
det. Starb 1754 den 13 Oct. aetatis 46 Jahr
13 Wochen.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1100 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637
U.S.A.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1100 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637
U.S.A.

